

Asia: VN/34601/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?

Hallitus tavoittelee esityksellä korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuuden nostamista mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Pidämme tätä tavoitetta tärkeänä, koska esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan kehittyminen edellyttää ammattihenkilöiltä uudenlaista ja aiempaa korkeatasoisempaa osaamista, jotta työelämän osaamisvaatimuksiin voidaan vastata. Tavoite tukee myös sote-alalle keskeistä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista, kun koulutetun hoitohenkilöstön riittävän korkeasta osaamistasosta pidetään kiinni.

Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.

Tehy kannattaa esitystä. Se tukee opintojen tavoitteellista suorittamista, kun opiskelijalla on oikeus kerrallaan vain yhteen saman tai alemman tasoiseen korkeakoulututkintoon. Tämä on myös koulutuskustannusten oikeudenmukaisen kohdentumisen kannalta perusteltua. Yhteiskunta tarjoaa näin mahdollisimman monelle oikeuden korkeakoulututkintoon, kun henkilöllä ei ole mahdollisuutta pitää kiinni samanaikaisesti useasta saman tai alemman tasoisesta korkeakoulututkinnon opiskeluoikeudesta. Pidämme tärkeänä sitä, että uusi yhdenopiskeluoikeuden säännös ei tule rajaamaan opiskelijan mahdollisuuksia suorittamasta samanaikaisesti ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan kaksoistutkintoja (ensihoitaja/sairaanhoitaja, kättilö/sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja/sairaanhoitaja). Tämä em. tutkintoihin liittyvä koulutusrakenne tulee todennäköisesti muuttumaan ns. kaksoistutkintouudistuksen yhteydessä.

Pidämme tärkeänä sitä, että yhden korkeakoulun opiskelupaikan säännös rajataan tieteellisten jatkotutkintojen ulkopuolelle, koska paine väestön osaamistason nostamiseksi kohdentuu korkeakoulutuksen perustutkintoihin (ammattikorkeakoulututkinto, ylempi ammattikorkeakoulututkinto, alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto). Työelämän osaamistarpeisiin vastataan ensisijaisesti korkeakoulujen alempien ja ylempien tutkintojen kautta saavutettavalla osaamisella, jota voidaan täydentää tieteen ja tutkimuksen korkeimmalla

asiantuntijuudella (tieteelliset jatkotutkinnot). Edelleen on perustelua, että säännös koskee tutkintokoulutusta, eikä ulotu korkeakoulujen erikoistumis- tai muuhun laajaan lisä- tai täydennyskoulutukseen.

Uudistuksessa on varmistettava, että yhden opiskeluoikeuden säännös ei itsessään rajaa mahdollisuuksia hakeutua jatkossa toiselle alalle opiskelemaan, vaan uuden opiskelupaikan vastaanottaessaan hakija menettää vain aiemman opiskelupaikkansa. Korkeakoulutuksen rahoitusmallin uudistamisen yhteydessä toteutettu muutos vahvistaa ensikertaa korkeakoulupaikkaa hakevien asemaa ja on vaikeuttanut alan vaihtajien mahdollisuuksia hakeutua uudelle alalle, mikäli korkeakoulututkinto on aiemmin suoritettu. Esimerkiksi jotkut ammattikorkeakoulut ovat varanneet yhteishaussa peräti 80-90% aloituspaikoista ensikertalaisille. Tämä hankaloittaa mielestämme jo liikaa muiden mahdollisuuksia korkeakoulututkintoon. On tärkeää, että alan vaihtajien mahdollisuuksista kouluttautua esim. työvoimavaltaiselle sosiaali- ja terveysalalle pidetään kiinni jatkossakin. Edelleen on tärkeää, että muutos mahdollistaa jatkossakin useamman korkeakoulututkinnon suorittamisen Suomessa, mutta ei enää samanaikaisesti

Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?

Vaikutusarviointi on huolellisesti laadittu. Valmisteluvaiheessa on huomioitu taloudelliset, yhteiskunnalliset ja korkeakoulutukseen hakeutuvien, opiskelijoiden ja korkeakoulujen näkökulmat riittävän kattavasti.

Muut huomionne esityksestä

Lausunto on valmisteltu yhdessä Suomen Sairaanhoidtajien ja Suomen Kätilöliiton kanssa.

Kurtti Juha
Tehy ry